

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2025. március 29., megyei szakasz

5. osztály, magyar tagozat

- minden tétel kötelező
- a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra
- megjelenés: 10 pont

I. TÉTEL

45 pont

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy manó, akit a tündér- és manótársadalom egyszerűen csak Unatkozó Boldizsárnak nevezett. Ezt a nevet azért aggatták rá, mert szegény folyton csak unatkozott. Minden tündérnek és manónak megvolt a feladata. Mindenki talált magának megfelelő elfoglaltságot, Boldizsár pedig állandóan arra hivatkozott, hogy ő is azt akarja csinálni, amit a többiek, csak mindig megelőzik őt.

– Nem előztelek meg! – harsogta egy alkalommal a lombhullásért felelős tündér. – Én gyors vagyok, te pedig túl lassú.

– Vagy csak egyszerűen nem jut eszébe semmi. Teljesen ötlettelen – szólt közbe egy manó, aki a fiatal katicákat tanította repülni.

– Nem igaz! Nekem is vannak ötleteim – mondta Boldizsár szomorúan.

– Akkor lássuk hát, végre! Milyen feladatot találtál ki magadnak? – kiáltották többen is.

– Még semmit. De éjjel-nappal töröm a fejem.

– Sejtettük.

Csak hogy az idő telt-múlt, és Unatkozó Boldizsár még mindig állás nélkül tengette napjait. Egy őszi napon elsétált a rét közepére, ahol egy nagy szomorúfűz állt. Leheveredett a fűbe, és pityeregni kezdett. Amint ott itatta az egereket, hirtelen megjelent előtte egy tündér, akit azelőtt még soha sem látott.

– Ne búsulj, Boldizsár! – szólította meg a csupa fényességet árasztó, szépséges tündér.

– Hát, te ki vagy? – kérdezte a kis manó.

– Én Jázmin vagyok. Én őrzöm a varázslények lelki békéjét. Segítek nekik irányt mutatni és erőt adni.

– Hát nekem nagy szükségem van az iránymutatásra – vallotta be Boldizsár. – Tenni szeretnék valamit. Valami hasznosat, valami fontosat, amivel részesévé válnék az életnek.

– Nem kell nagy dologra gondolnod! – mondta Jázmin. – Bármilyen apró cselekedet nagy dolognak számít, ha boldoggá teszel vele másokat. És nem kell búslakodnod. A feladat előbb-utóbb mindenkit megtalál. Mesélj arról, hogy mit szeretnél csinálni! Mi az, ami érdekel?

– Szeretek rajzolni, festeni. Szívesen festeném a virágok szirmait, de arra már akadt manó.

Jázmin egy puha ecsetet nyújtott át Boldizsárnak.

– Ez a tiéd. Ha a festés érdekel, akkor fess! De hogy mit, és hogyan, arra majd rájössz magadtól! Sok szerencsét, kedves manó! – mondta búcsúzóul a tündér, majd eltűnt Boldizsár szeme elől.

A kis manó boldogan mutogatta a többieknek az ajándékba kapott ecsetet.

– Nézzétek! Én is festeni fogok. Én is virágokat és fűszálakat fogok festeni.

– Azt már annyian csinálják, hogy csak útban lennél – rivallt rá egy köpcös manó.

– Akkor majd télen fogom csinálni, amikor már senki nem csinálja – mondta optimistán Boldizsár.

– Hogy mi? Télen? Háháhá! – kacagtak fel többen is.

– De hiszen télen nincsenek virágok és fűszálak sem, te oktondi – teremtetted le egy okoskodó tündér.

– Hogy nincsenek? Hát akkor majd lesznek – válaszolta a kis manó és beledugta az ecsetét a gyermekláncfűből készített övébe, majd otthagya kétkedő barátait.

Ahogy teltek-múltak a napok, a kis manó továbbra sem talált magának festenivalót, de aztán beköszöntött a december. A tündérek és manók közül csak azok maradtak ébren, akiknek téli elfoglaltságuk volt, a többiek pedig mély álomba zuhantak.

Boldizsár sem tudott elaludni. Besétált a falvakba, és unalmában bekukucskált a kunyhók ablakán. Kíváncsi volt, hogy mit csinálnak ilyenkor télvíz idején az emberek. Hosszasan az üvegre lehelt, amelyen megolvadt a jég, majd az orrát rányomva leskelődött. Odabent a házban gyerekek játszottak, egy férfi újságot olvasott, egy asszony pedig főzőcskézett. Boldizsár boldogan szemlélte a vidám családot, s miután jól kikémlelte magát, ellépett az ablaküvegtől, s csak akkor látta, hogy a lehetével teljesen felolvasztotta az egyik keret üvegét. Azt is észrevette, hogy az erős hideg miatt a víz lassan visszafagy az üvegre. Gyorsan előkapta övéből a tündértől kapott ecsetet, és rajzolni kezdett vele az ablakra.

– Hohó! Még hogy télen nem lehet virágot festeni. Tündérek és manók! [...] Ilyet még nem láttatok!

És valóban nem. A kis manó olyan gyönyörű virágokat festett az ecsetével a megolvadt vízből, hogy ahhoz hasonlók addig még senki sem látott. Az alkotás hamar megfagyott, s a pompás vízfestményt ott csillogott az ablaküvegen.

– Oda nézzetek! Egy jégvirág! – kiáltotta a házból egy kislány.

A család minden tagja az ablakra meredt, és bentről csodálták a káprázatos látványt. Boldizsár az ablak szélénél lapult, és örült, hogy örömet szerzett az embereknek. Immár neki is megvolt a feladata.

(Fecske László: Virágfestő Boldizsár)

1. Mutasd be Virágfestő Boldizsárt 2–3 mondatban, ahogy a szöveg elején megismerjük! 5 pont

2. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Írd át a vizsgalapra az alábbi kijelentések betűjelét, és azt, hogy igaznak (I) vagy hamisnak (H) tartod őket! Minden kijelentéshez egyetlen jelölés tartozik.

- Unatkozó Boldizsár azért unatkozott mindig, mert nem voltak ötletei.
- Unatkozó Boldizsár egy őszi napon a rét közepén egy csuporból itatta az egereket.
- Boldizsár szeretett volna valami hasznosat, fontosat tenni, amivel részesévé válik az életnek.
- Jázmin, a szépséges tündér megmondta neki, hogy mit fessen az ecsettel.
- Boldizsár csodálatos jégvirágokat festett ecsetével egy család ablaküvegére. 5 pont

3. Válaszd ki a megadott lehetőségek közül azt, amelyikhez a legközelebb áll a következő kifejezések, szavak jelentése! Írd át a vizsgalapra a helyes válaszok betűjelét!

- 1) *leheveredett a fűbe* a. lefeküdt a fűbe
b. lehajolt a fűbe

- 2) *rivallt rá* a. kacagott rá
b. kiáltott rá

- 3) *teremtette le* a. újat alkotott
b. szidta le

- 4) *kikémlelte magát* a. szemügyre vette a helyet
b. kikutatta a helyet

- 5) *kétkedő barátok* a. két barátja
b. hitetlenkedő barátok 5 pont

4. Mutasd be 2–3 mondatban Virágfestő Boldizsár és a környezetében élő többi tündér, manó viszonyát! 5 pont

5. Miért bántották Boldizsárt? Fejtsd ki véleményedet 3–4 mondatban! 10 pont

6. Írd meg 4–5 mondatban Jázmin elismerő, gratuláló üzenetét, miután Boldizsár rájött a feladatára! 10 pont

Nyelvi igényesség, szövegkohézió, helyesírás 5 pont

II. TÉTEL**45 pont**

Az alábbi részletből kiindulva írd legalább egy oldalnyi terjedelmű mesét! Adj találó címet a szövegnek!

Egyszer volt, hol nem volt, élt egyszer valahol a Kárpátok alatt egy szegény ember meg egy szegény asszony. Volt egy tűzrőlpattant, okos lányuk, akit Zsófinak hívtak. Valahányszor a férj vásárba ment, mindig megkérdezte a lányát, mit hozzon neki ajándékba. Egy nap Zsófi így válaszolt:

– Tengerlépő cipőt hozzon nekem, édesapám!

(Zalka Csenge Virág: A tengerlépő cipő)